

„Soča“

zahaja vsak petek o poldne in velja s pričago "Primorac" in "Gospodarski List" vred po pošti prejemana ali v Gorici na doma posiljana:

vse leto	pld. 4:40,
pol leta	2:20,
četr leta	1:10.

Za tuge delka toliko več, kolikor je večja poštnina.

Predstarem in drugimi manj premožnimi novim narodnikom nasvojimo znižamo, kdo se oglaša pri upravnosti.

"Primorac" izhaja vsakih 14 dñi ob enem in z nečim drugim "Sočini".

"Gospodarski List" izhaja in se prilagaja vsaki mesecu obsegu 16 stran. Kadar je v petek praznik, izhaja listič v petek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Dr. Ante Starčević

in narodni pravnik 26. t. m. v Zagrebu.

Pratki naš narod hrvatski ima to storito, da nai na čelu glavne narodove in politiske stranke storiti mož sočnočistega neprougibljivega ter jekločnega znacaja, mož, česar vse svipino je nemirno delo za ideal, ki edini more prevesti narod do toliko zasejene boljše prihodnosti. Ta mož je danim starinam dr. Ante Starčević. Njegovo mož, njegovo življenje nam po občutničit programu do slednjega političkega delovanja z celokupnost in svobodo kraljevine hrvatske v okviru habsburške monarhije, dan slaga na čelu takega delovanja vse svoje življenje, a zavedni narod ga čista in ljudi ter se brezpečno klanja njegovemu vodstvu. Srčen narod, ki ima tako voditelje, a srčni tudi voditelji, ki imajo za sebe tak narod, tako izborno organizovano vojsko, ki prej ali vsega mogneti in doseči svoje plemenite svetle.

Ničud, da se narod spominja tega sončnega političkega voditelja ob vsemi prijaki in da mu zlasti na dan sv. Antona Padovanskega posilja od vseh strani svoje prestorne poslavke. Tudi 13. t. m. je dobit nad 200 brzjavnih čestitek.

Ta čestitek se bo vrnil v Zagreb, pa se občna slavljenost, na kateri se pripravlja ves narod. Naša slavljenost je dobro znano, s kakim entuzijasmom so Hrvati razčeli pred 25. leti zborati radodarne domeske za "Starčevićev dom". In po vseh lehli se ta dom začne že zidati, kar je dok z o veliki pozitivnostjo frat-koga nam naroda, ko gre za kakšno plemento, usvojeno mož. Dan 26. t. m. se položi temeljni kamen za "Starčevićev dom".

Dan se tega veljepomembnega dne veselimo in tudi mi Slovenci, je naravno, kajti kar je kraljevina Hrvatov mož in svetlost je budi naša; kar je njun koristno in potrebno, isto tudi naša. Mi čutimo in upalimo isto, kar tudi in upajo oni — naši sročni pošteci in razumejo jasno, telesno, podna duža.

Dan ne bomo nadzijo pisali s svojim perečin, kar bo ob enem dokaz, da smo Slovenci v vseh pokrajnah podi z brati Hrvati, naši preantistomice par izjav vseh dimogih slovenskih listov:

"Starčević Narod" je prvičil 14. t. m. sledenje uvedeni članek:

Hrvatska stranka prava, ves za njegovega naroda, se pripravlja za velik naroden praznik, ki bodo zajedno velika politična manifestacija.

Dne 26. junija položi se v Zagrebem temeljni kamen domu dr. Ante Starčevića, dnevnega voditelja stranke prave, domu, o katerem se sme reči, da bo pravi dom hrvatskega naroda, ker zanj so železali prispevke rodoljubivih hrvatskih ne glede na stranko. Ta dom bo torej — navdih vsem razpor — znak narodne jedinstvenosti, kakor sta to vseči liste ali jugoslovenska akademija.

Za slavost polaganja temeljnega kamna domu dr. Ante Starčevića se je dan 26. junija dočelo iz posebnih ozirov. Ta dan je za stranko prava in za vse hrvatski narod zgodovinskega pomena. Ta dan pred triinštidesetimi leti je namreč sedanji sivovali vodja stranke dr. Ante Starčević v hrvatskem sahovcu razvila zastavo državnega prava hrvatskega.

Takrat so vladale na Hrvatskem tužne razmire. Germanizovalo se je na vseh koncih, pravice hrvatskega naroda so se teptale, državno pravo pa je bilo pozabljeno. Avstrijska bureaucracija je gospodovala v deželi, kakor da je prišla vanjo na čelu zmagonosne vojske. V tem žalostnem hipu je našel hrvatski narod v osebi dr. Ante Starčevića navdušenega branitelja svojih pravie.

Pred triinštidesetimi leti je tirjal Starčević, naj se vrnejo hrvatskemu narodu ugrabljene mu pravice; državna samostalnost in jedinstvo vseh hrvatskih dežel v okviru habsburške monarhije. Tedaj je bil Starčević osušen, ali njegove besede so padle na rodovna tla. Neutrudno je z besedo in s posetom deloval za razširjanje svojih idej, se bonil z nasprotniki in budi narod. Danes je Starčevićev državnopravni program faktično program vsega hrvatskega naroda ne glede na stranke, ves narod je v tem jedini, kaj mu je zahtevali, razločki so le malenkosti in nebitveni.

Stranka prava je danes velika in močna stranka. Njena načela so se ukoristila v narodovem sreči in lahku se reče, da je pravi reprezentant narodove volje. To je v prvi vrsti Starčevićeva zasluga in za to mora hrvatski narod more se šteji srečnim, da mu ob enem in istem času živita in delujejo Strossmayer in Starčević. Slava jima!

Pri slavnosti dne 26. junija se bude pokazala mož Starčevićeve ideje in zato je vodstvo stranke prava za ta dan sklical tudi političen shod, ki ima iz nova se izreči za vodilna načela, za program stranke, kateri je sedanji odbor formuloval v naslednjih točkah:

1. Stranka prava, stoječa na temelju državnega prava in narodnega načela, delovala bodo z vsemi zakonitimi sredstvi, da se narod hrvatski, ki stoji v Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji, na Reki z nje teritorijem in v Međimurju, v Bosni, Hercegovini in Istri, v jednu celo samostalno državno telo, v okviru habsburške monarhije, in bodo z vsemi silami podpirala tudi prizadevanje bratov Slovencev, da se tudi slovenske dežele pridružijo temu državnemu telusu.

2. Isto tako bodo stranka prava delovala na to, da se kraljevina Hrvatska uredi kot pravna država, ustavno in svobodno, tudi da bo narod po svojih zastopnikih v vseh strokah državnega življenja, po načelih parlamentarnega vlada izvrševal v hrvatskem saloru zakonomodravno odlast, sporazumno s kraljem. Na čelu parlamentarne vlade stoji ban kraljevine Hrvatske.

3. Cel monarhiji vključno posle, izvirajoč iz pragmatične sankcije, resevala bodo kraljevina Hrvatska ravnopravno kraljevinu Ogrski, z ostalimi deželami Njegovega Velikanstva.

4. Stranka prava delovala bodo v občna to, da se ustava, svoboda in zakonita neodvisnost kraljevine Hrvatske oživotvori in zajamči z vsemi zakonitimi javstvi, zlasti s slobodobuumnim volilnim redom, s pravico izbranja in izvoljanja s svobodo vesti, govora in tiska.

Ta program podpiše tudi slovenska narodno-napredna stranka z obema rokama. Z veseljem se bodo udeležili dotične slavnosti, ne samo, da izkaže Starčeviću zasluženo čast, ampak da tudi dejanški izkaže, da čuti solidarno s hrvatskim narodom in z vsako na narodnem in državnopravnem slaliči stoječo stranko. V domači razpor mej brati Hrvati, kateri razpor obžalujemo iz vsega stva, se vedra ne budem utikal, ker je naše geslo: "Hrvat moj, koje vjere bio".

"Edinost" je dejata med drugim:

"Dr. Ante Starčević slavil je dne 13. t. m. svoj imendan. Tem povodom mu je doslo nad 200 brzjavnih čestitek. Med čestilce se radost uvrščamo tudi mi, izrazajoč zajedno iskreno željo, da se v interesu vsega avstrijskega Slovanstva skoro poravnajo nesrečne diferencije med odličnimi obema opozicionalnimi strankami. Kam pride, ako nismo jedini med seboj. In je li res tako težko dosegli sporazumljenje, ko vendar vemo, da tako med "Obzorasi" kolikor med "pravasi" bjejo plementita, za blagor domovine

vneta sreca?! Mi Slovenci, ki smo Hrvatom najbližji po krvi in rodu, imamo pač pravico zaklicati hrvatskim prvoribiteljem: Sporazumite se, zjednite se, kajti domovina treba Vas — vseh!"

Tako slavi Starčevića ves jugoslovenski svet, a njegovo ime čista in spustje veseljno Slovanstvo. — Hrvatski narod more se šteji srečnim, da mu ob enem in istem času živita in delujejo Strossmayer in Starčević. Slava jima!

DRUGOD IN PRI NAS.

Pred par leti smo priobčili vrsto člankov, v katerih smo dokazovali na nespodobitnih dogodkih, kako složno delujejo za narodni razvitek naši laški sosedje, decim pri nas Slovenci te slego ni. Med Italijani se v resnici nahaja stranka, ki deluje za liberalizem, kateri razširja na vse kriplje, a vendar so liberalci in konservativci složni in edini v vseh narodnih in gospodarskih uprašanjih, decim se pri nas umetno dela razdor, če da tudi med nami so liberalci, s katerimi se edino zvečiani konservativci ne smejte nikjer družiti, niti v cerkvi.

Dokaz o složnem postopanju laških konservativcev in liberalcev nam je podalo laško političko društvo v Trstu, ki je imelo 10. t. m. svoj občni zbor.

"Edinost" je pisala o tem zborovanju:

Zborovanja se je udeležilo več deželnih in državnih poslancev. Posl. Čianini je napovedal v svojem poročilu, "da konservativni in liberalni poslanci južnega Tirola popolnoma soglasajo v vseh narodnih in gospodarskih vprašanjih". Vsi poslanci so se trdno držali svojih narodnih zahtev, potem zahtev glede samouprave južnega Tirola in slednje zahtev glede gospodarskih potrebsčin. — In pri nas? Človeku se res kar milo stori, ko vidi, kako pri nas všeč vsekodno na svojo stran in kako se je že pojem narodnosti sam postavljal na proskribejsko listo. Gotovo je, da Italijanski konservativci in liberalci nikakor ne namernjejo odpovedati se svojim konservativnim, oziroma liberalnim načelom, vendar se boro skupno za prava in zahteve svojih volilcev. Pri nas pa mečemo jeden drugemu polena pod noge*.

Resnične besede! Ali bodo kaj pomagale? Dvomimo! Saj naš ljubljanski sotrudnik, ki je izkušen mož, pogosto dokazuje, da pri nas gre vse le za osebnosti, stvar sama se pa potiska na zadnje mesto. Zgledi, katere vidimo pri naših nasprotnikih, nas ne izmodrijo, ker mi hočemo biti bolj pametni od vseh. Da nas le prepozna pamet ne sreča!

Tudi ta mesec smo imeli na Kranjskem najlepši izgled, kako so laški pravi liberalci in konservativci lepo složni in edini, a od nikoder ni čuti glasu, ki bi le kolikaj motil ginaljivo soglasje.

V Furlaniji so imeli nečesar teden volitev enega deželnega poslancev na mesto pokojnega Delet Torra. Povedali smo, da so Furlani razcepjeni v dva taborja: radikali so bili za kapolonškega župana g. Vincenta Michelli-ja, bolj zmerni mož pa za g. Virgila Gasperini-ja.

Laski konservativci se niso zgani, das jim je bil položaj jako ugoden; ako bi bili oni stopili v resno borbo, zmagal bi bil prav gotovo Gasparini, kajti ta je ostal v manjšini s 34 glasovi, decim jih je Michelli dobil 48 — a 16 volilnih mož ni prišlo na volišče, in če bi bili prišli, glasovali bi za g. Gasparini. Vseh volilnih mož je 98.

Toda "Corriere" dal je laškim duhovnikom pohvalno spričalo, da se niso me-

Oznanila

in "poslanice" plačujejo se za štiristopno peti-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,

7 : : : : 2 : :

6 : : : : 3 : :

Večkrat — po pogodbji. Za večje črke po prostoru.

Pasumene stevilke dobivajo se v tobakarnah v Nunske ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiju nasproti vel. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvo, načrni in reklamacije pa upravnemu "Soče". — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnost je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Ulični napisi v Ljubljani.

(izv. dop.)

V Ljubljani, 20. junija 1894.

Tukajanje nemške kroge je silno razburil sklep, da je občinski svet vendar na posledje sklenil, da se napravijo slovenski ulični napis. Tudi deželna vlada je želela, da se stvar polagoma pozabi. Po neki zmotnji ni to uprašanje bilo prislo dolgo na dnevni red in nemški in vladni krogci so se že načeli, da vsa stvar zaspri. Mislimi so, da bodo sitnosti, katere imajo v Pragi z uličnimi napisi, ostrasilo mestni zastop, da pusti vso stvar pri miru. Sedaj pa vidijo, da so se metili. Nemci in vladu so se zanimali na zimerno stranko, katera ima precej zastopnikov v mestnem zboru. Videli so pa, da so se metili o teh možih. (Kar pa nas tako veseli. Ured.) Šentertja so se zmerni politiki nekaj res pomisljivali proti tem napisom, ali v javni seji se pa vendar niso upali ugovarjati. Ti gospodje boje se naureč tudi javnega menja, ki bi se v Ljubljani bilo obrnilo proti njima. (Upamo, da imajo vendar tudi toliko narodnega ponosa, da drugače ne bi niti mogli glasovati. Ured.)

Deželni predsednik gosp. Hein se je baš pri tej priliki lahko prepričal, da bi bilo vendar le nekaj težavno sklopiti srednjo stranko na Kranjskem, na kakoršno je on računal. Mi vemo, da pri nas ne manjka ljudej, ki radi poslušajo navodila s Turjaškega trga, ali tem ljudem nekaj manjka, kar bi bilo potrebno, če bi hoteli osnovati svojo stranko, manjka jim odločnosti. Jedini Šuklje bi se upal proti volji narodovi hoditi z vladom, ali da rabimo izraz, ki ga je on rabil v deželnem zboru, jedino on bi se upal "biti tudi nepopularen", ako bi šlo za kaj takega. Z vladno politiko je na Kranjskem težava. Naši konservativni poslanci na Dunaju stopajo za vladu, ali to je le mogoče, ker njih volilci čiste resnice ne izvedo, ker časopisi stvar zavijajo.

Dunajsko glasilo naših Nemcev in nemškarjev je silno nevoljno baš na tiste zmerne življe, pa tudi uradna "Laibacher Zeitung" je že iztresala zaradi uličnih napisov svojo jezo, češ, kaka krivica se Nemcem godi. Kako malo pravnega čuta imajo ti ljudje in njih glasila pač najbolje dokazuje to, da nimajo niti besedice graje za celjske ali mariborske Nemce, ki ne napravijo dvojezičnih napisov, saj pravica je povsod jednak. Kar se spodobi, da bi se Nemcem dovolilo v Ljubljani, to se spodobi, da Nemci dovolijo v Celju in Mariboru še nikdar ni bilo dvojezičnih napisov, ne velja. Krivica ne postane pravica, naj je še takoj stara!

Poročevalce je v mestnem zastopu izrecno naglašal, da se v Ljubljani napravijo samo slovenski napisi le zaradi tega, ker v mestih, kjer so Slovenci v manjšini, tudi ni dvojezičnih napisov. Že iz tega bi bili naši Nemci lahko posneli, kaj jim je storiti, če hočejo ohraniti dvojezične napisne v Ljubljani. Obrnili naj bi se bili do celjskih in mariborskih Nemcev, da napravijo dvojezične napisne

den star od poprejnjih. Také so dobili največje zvono v celi tako oboširni svetopeterski župniji, večje nego so zvono pri isti „materi fari“. Največji zvon nad Gorenjavso tehta 14 kvintalov in 30 kilogramov. Letos so si pa v Gorenjem Barnasu omisili nove zvono, katerih največji tehtá 14 kvintalov in 70 kilogramov, tedaj 40 kilogramov več nego največji gorenjevaški. Ko so gorenjevaščani to zvedeli, so hitro sklenili, da prelijajo pa se svoj sedanji stari najmanjši zvon in naredijo iz njega največjega, kateri zopet gorenjevaškega velikana daleč prekosi.

V Brščih imajo dozdaj še samó dva zvona. Tudi tam so sklenili, da si zamenijo nepopolno doseganje zvonenje z lepim troglasnim. Napravili si hčerjo veliki zvon, kateri bo tehtal kakih 8 kvintalov. Tedaj Brščani so jako skromni in ne misijo tekmovali za prvenstvo. (To je tudi prav in modro! Čemu prenapenjali se in delati si nepotrebnih stroškov edino zaradi tekmovanja, če mi bomo nudi največje zvono?!) Ur.)

Iz Devina. — V nedeljo 17. t. m. priredil je „Tržaški Sokol“ izlet v Devin. Izlet so se udeležali tudi društveniki drugih slov, drestev iz Trsta, tako da je prislo sem čez 200 oseb. V devinskom pristanišču pričakovalo je izletnike mnogo ljudstva z lastavo. Ko so strelj iz topičev naznameni prihod, zaorali je krepki „živ“ iz vseh grl. G. župan devinski je pozdravil Sokole, na to mu s presečnimi besedami odgovoril starosta g. dr. Gregorin, a devinska dekleta delijo gostovanje sopke svetle. Najprej si ogledajo grad knezov Hohenlohe, potem se pa vsa družba poda na prostoren vrt Plesove gostilne. Tu se razvije pologoma živalna zalsa, Giulia tamburavek, peje, telovadba vrhli Sokolov in razne igre se se vrstite v občeno zadovoljnost. Posebno je oradostilo občinstvo, ker Volaricevega mešanega zboru. Vso hvalo vrhu devinskima mladenkam! Zverci so se pričgali umetnosti ognej, a mladina je bila nekoliko zaplesala v pavilju. Reči spremo, da je bilo občinstvo res „žuhane volje“. Navdušenost je pa prikelo do vrhuncu, ko je Sokolov g. starosta v lepem govoru nadzravil „natem“ Devina, edinstvo tržaških Slovencev in se razbralil za sečen sprejem. Sokoli so dvignili g. župana devinskega, ki naj bi bil največi bratitelj proti navalu tujih kričarjev. Izletnike je počastil z navzočnostjo tudi tuk. t. g. dekan. Videli smo tu več oslilne narodne gospade iz Trsta. Prav je, da se napravljajo, aki izlet osobito v one kraje, kjer ponaučujejo že narodne zavednosti in odločnosti. Nadejam se, da ta izlet tudi ne ostane brez vspela za našo stvar. V nedeljo bi bil „Corriere“ potovo vzkliknil: Ljubčki moji, — le pustino Devin, — tu je za nas grorje preklo! Le prekmalo je prišel čas ločitve. Ob desetih zvezdah je parnik odpeljal drage goste, ki so potrli bili zadovoljni s tem izletom, kakor ostane ta dan tudi Devincem v lepem spomini. Živo Sokol! Obaški.

Iz Gorice, 20 junija. — (Svilejski tečaj.) Pouk v tem tečaju kako ugaja slušalec, kajti gg. učitelji se veliko tradijo, da bi tečaj dosegel obliko dobrega sadu. Slušalec je 25 več narodnosti, kakor: Slovenci, Hrvatje, Italijani, Nemci in celo en Romunec je med njimi. — Teoretiski pouk traja vsak dan od 11. do 12. predp. in od 6. do 7. pop.; ponuja pozitivno ravnanje g. Enille. — Za kemisko in drebogledno preiskovanje je določen čas od 9 $\frac{1}{2}$, do 11. predp., pod vedenjem pristava g. T. Frühkaufa, ki tolmati po svoji moći v vseh jezikih. — Kemika in praktika opravila vodila g. Devarda in Beneschofsky. — Slovencem in Hrvatom se pouk deli se v posebnih urah. — V pondeljek se je vršil izpit za prvo polovico tečaja. Slušaleci so prav dobro odgovarjali. — Slovencem gre posebno na roko g. Viljem Dominko, zač. vodja slov. kmet. sole, ki ponuja tudi cepljenje, zlasti sveže. Slušaleci so prav zadovoljni s svojimi učitelji, ki storijo po svojih močeh vse, kar je mogoče od njih zahtevati. Hvala jim!

Od Drave. — Borba z židovskim kapitalizmom naših kristijanskih trgovcev, o kateri sem poročal v poslednjem dopisu, vseeno napreduje in zavezniki upajo, da odpolijo letos zadostno število (1500) vagonov lesa po železnicu na Ogersko. Toda tudi nasprotniki ne drže križem rok ter prekupejo blago židovskom, samó da bi uničili zaveznikov namen ter se nadalje uživali refakcijo, t. j. nekak privilegij, ki ga daje vodstvo južne železnice onim lesotrcem, ki odpolijo na leto

zahtevano število vagonov. Kertulz, ne pojde za nekoliko tisoč gld., marveč sploh za obstoja nek slovenskih kmetij po naših brdih in gerah, kjer morejo kmetje obstati le takrat, če morejo svojo blago dobro spraviti v denar. Misliš bi si človek, da zaveznike vse naše razumništvo, zlasti pa še naše časopisje marljivo podpira. Toda nič! Mariborski „Slov. Gospodar“, ki ima med temi planšarji največ narodenikov, menda se doslej ni utegnil opozoriti kmete na nevarnost, ki jim preti, če pridejo enkrat pod tiranstvo židovskega kapitalizma; se manj pa se je potrudil posvetiti jih, naj se euvojo židovskih agentov, ki hodijo okrog njih v ovježi obleki ter slepijo kmete z boljšanimi cenami, loveč jih na svoje finančne. Taksna malomarnost pa tudi zares zaskoči vse graje, zakaj znani so slučaji, da se mnogo razumnih narodnih mož ne ve za to borbo ter se spušča v trgovino s temi agenti, ki res niso vredni drugačega, nego da jim kristjan in Slovenec pokaže vrata, še predno mu stopijo v sobo. Da je temu takó, prepričam se sam, ko sem čul mnoge obžale, ab, da za to borbo niso poprej vedeli.

Da pa se nekoliko bolje pojasnim, kako stoji stvar, moram se navesti, da se te borbe udeležujejo samo Slovenci v Podravski dolini in da se Slovenci Savinjske doline ne brigajo mnogo za to. Poslednjem pa tudi tega treba biti, ker svoje lesenne že davno ne posluju več na Ogersko, marveč v Trstu, kjer jo se bolje plačujejo nego ogerski trgovci. Če bi torej kristjani v tej borbi res omagali ter bi železnica se na dalje izplačevala ona refakcija žadom, skušali si bodo prvi pomagati s tem, da lesenne ne bodo več posiljati na Ogersko, marveč v Trstu. Pravijo, da je tam dovolj takih lesotrcov, in nemara se kak Slovan med njimi? (Da, več Slovencev je!) Ur. Temu bodo Sloveni gotovo radi zanjali svoje blago in Madjari se bodo moralni zadovoljni samo s tem, kar doleži iz rok svojih zaveznikov — žadov, ki bi našli tam dolu drugo Palestino. Zato pa tudi te borbe z židovskim kapitalizmom letos se ne bo končal in radi tega vredno je toliko več obžalovanja, da se nekateri razumniki za njo tako malo brigajo.

Posebno priporočamo tudi našim ggn. poslancem, da se namreč od vodstva južne železnice ne mori zadržati, da bi nekoliko znižalo voznično v Trstu, pa je treba vsaj na vse načine delovati na to, da se podržavi južna železnica, kajti polem upamo dobiti enočne tarife. Ko se pa enkrat to dosegne, pa se naj ogerski žije za leseno iz slov. po-krajnje le ubrišejo, kajti toliko solidarnosti bo morda se med našim ljudstvom, da zavida takrat med njimi dokaj trdnejša zveza, ki bo odločno zabranjevala trgovati z zidi, izvzemši samu one, ki hote bili očni renegati.

Domače in razne novice.

P. n. gg. narodenikom. — Poluletje je prišlo, zači prosimo, da se vsakdo domesti našega upravnika, ki ima velike stroške na vse strani. Redno plavljajo narodne namake olaža stalin; zato, kadar je naš prijatelj, naj vsakdo skuša čim prej ostreči naši ajdihi prošnji.

Druge novice glej v „Primoru“ M. 13.

„Ostala Slovenija“ v „Primoru“. — Umtala se je v novice: „V Kopru“ neljuba ponota, kjer naj se citata: „Anton Pere iz Gorice“ mesto „Perko“....

Vabilo k občnemu zboru „Bralnega društva“ Natrjeni, ki bode dne 29. junija t. l. ob 8 $\frac{1}{2}$ uri predpoldne v društveni bivalni z naslednjim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednikov, 2. Sklepni račun za leto 1893-1894, 3. Voldje novega odbora, 4. Razni načeti. K občini udeležbi vabi Odbor.

• Veselčni odsek „Goriškega Sokola“ bo v nedeljo sodeloval pri domaći zabavi po volilnem shodu v Sempasu in 29. t. m. v Dornbergu.

Nadejati se je od vseh strani obile udeležbe, kajti poleg prekoristnih razgovorov o političkih in gospodarskih uprašanjih se vsakdo lahko udeleži tudi prijetne zabave v razvedrilo in pouk.

Lekarna Gironeoli. — K novici v zadnjem številki nam je danes pristaviti, da je gospodar lekarne storil primerne korake, da se od strani njegovega osebja nikdar več ne priperi kaj takega, kar bi imelo le kolikaj žaliti kakega slovenskega odjemnika bodisi v lekarni ali zunaj nje. Ako se je kaj priperilo, zgodilo se je prolijasnem gospodarjevem ukazom. Rekli smo že zadnjie, da gospod pl. Gironeoli je prijazen, vsestransko uljuden in takten mož; on vziva splošovanje tudi od strani Slovencev, ki si le želimo, da bi vsi goriški Italijani bili taki, pa bi kmalu nastala med nami najlepša sloga. — Zato je prav, da se stvari pojasnijo, ker nikakor ni želeli, da bi g. G. trpel le najmanjšo skodo zaradi nespametnosti ali predzrnosti kakega služabnika.

Goriška možka podružnica sv. Cirila in Metoda je imela v nedeljo 17. t. m. svoj letni občni zbor. Društveni tajnik je prebral

letno poročilo, iz katerega je razvidno, da je odbor naložena mu opravila marljivo izvrševal. Denarničar prebere račune podružnice ter društvenih otroških vrlof za dobo od 24. junija 1893. do 17. junija 1894. Podružnica je imela v tem času dohodkov 85 gl. 77 kr. Po kratkih pojasnilih, katera je dal načelnik gledé na letno poročilo in račune, potrdil je občni zbor oboje soglasno. Sledilo je poročilo o prizadevanju, da bi se etvoril se en otroški vrt v Podgori, ker je sedanj prenapojen, ter razgovor z ozirom na pobiranje letnih in podpornih. Slednje se je izvilo načelniku za prihodnje društveno leto ter podružnica zastopnika za glavno skupščino, in sicer vsi dosedanji gospodje soglasno. Bilo je nekaj čez poludne, ko je predsednik zaključil zborovanje, zahvalivši se navzočim za prijazno udeležbo. — V društvenem odboru so naslednji ggn.: dr. A. Gregoreč, načelnik; prof. A. Šantelj, tajnik; učitelj Val. Kancler, denarničar. Namestniki so: Andr. Gabršček, Bened. Poniz, Ant. Fon; podružnična zastopnika B. Poniz in prof. dr. F. Kos.

Popravek. — V zadnjem opisu slovenskega obhoda po Vipavski dolini je poročvalec zapisal tudi tretitev, da umetni mizar g. Fr. Bavčar je samouk. — Danes moramo to popraviti v tem smislu, da g. B. se je učil mizarstvu 4 $\frac{1}{2}$ leta v Trstu, a samouk je le v risanju in umetnem razljanju. — Kdo vidi njegove izdelke, mora se res čuditi, da more mizarški mojster na dejeli iz svoje moči dosegli takó daleč v tej obrti.

Tržaški mestni zastop je imel 17. t. m. prav ponujajo sejo, v kateri se je pokazala v pravi luci „la città fedelissima“. O tem poroča „Edinost“ od torka (večerno izdanie):

Svetovalec Banelli oglašil se je na to k zares klasični interpelaciji. V. žal je župan, da bi je res, da je ovadil magistrat državnemu pravdnistvu nekega učencev mestne sole v ulici Ferriera zaradi „nekoga domisljenega zločina“. (Žaljenja M. Velleštva, Ur.) Župan je odgovoril interpelantu, da se je moral razmatati po dolobah §. 84 kaz. zak., ker je bil dotični slučaj prišel v javnost in ker je bilo solske vodstvo službeno prijavilo dotično stvar. Župan izraža svojo nadejo, da bude preiskava dokazala neutemeljenost obtožbe. Banelli se zahvali sicer na odgovoru, toda zajedno izjavlja, da z istim ni zadovoljen. Pogresil je bil, pravi Banelli, duhovnik, ki je bil prvi ovadil učencev, zmotil se je vodja dotične sole, zmotil se je tudi solski predsednik. Galerija je pričela tuliti in ploskati, da izkaže svoje priznanje „korajnečnu“. Banelli, ki je imel pogum sumničiti solskega asesora. Župan se je vendar vzdramil ter epomnil galerijo, da bodi mirna, govornika pa je pretrgal, češ, da je on župan, odgovoril na interpelacijo, toda razprave ne dopušča pravilnik. Banelli se ni dal ugnati v kojji reg. ampak odgovoril je, da ima pravico razpravljati. Nadaljeval je zato, svoj govor, izjavljajoč, da bi se bila morala rešiti ta stvar disciplinarnim pôtom, ter da bi moral prevzeti župan sam odgovornost za to, da se je ovadil deček, ki je bolj potreben materine skrbi, kakor pa zapora. S tem, pravi govornik, da je hotel le izraziti javno menitev. (Patriotička klika na galeriji je zopet burno pritrjevala govorniku. Tako torej branijo tržaški verni „patrioti“ — nelojnost do cesarja! Ur.)

Svetov. Spadoni je interpeldaval župana, zakaj je dovolila mestna delegacija mestnemu ljudskemu učitelju Marku Appoloniju kvinkvenij, da-si je solski odsek soglasno odbil dotično Appolonijsko prošnjo. Župan je odgovoril, da je mestna delegacija priznala Appoloni 5letno doklado le z obzirom na žalostno gmočno stanje prisiljevo. Spadoni s tem odgovorom ni bil zadovoljen, ampak napadal je tako ojstro učitelja Appolonia, katerega je nariral kot nasprotnika liberalizma, celo kot nasprotnika italijanstva (9). Svoj govor je zaključil z izjavo, da ne stopi v posvetovanje delegacije, dokler sedi v isti sedanji poročevalci. Župan je v svojem odgovoru branil poročevalca ter izrekel nadejo, da svetovalec Spadoni ne izvrši svoje grožnje. Na to je pričel čitati točke dnevnega reda. Galerija pričela se je prazniti med vriščenjem in žvižganjem, kajti čakala je menda le na interpelacijo Banellijevu in Spadonijevu. Ker pa ta dva „liberalca“ nista vspela nič kaj sijajno, bila je klika nezadovoljna.

Ruski carevič je odpotoval na Anglesko. Z ozirom na njegov prihod piše

„Westminster Gazette“: „Angleški dvorni krogi govoré, da je neresnična vest, da je zarodenica carevica, princezinja Alice Hesenska, slabega zdravja. Dvorni krogi so v strahu, da bi zaradi tega ne prišlo do poroke. Polno zdravje bodoče žene ruskega carevca je conditio sine qua non in rodbinski zakon Romanov tudi prepoveduje zakon z ženo, ki ni povsem zdrava. Take določbe se nahajajo tudi v hišnih zakonih drugih dinasti. Najstarejši trije etroci umrlega velikega vojvode hesenskega so bili povsem zdravi, ali dogodbe l. 1866. so ženi njegovi poročili zdravje, in nobeden pozneje rojenih otrok ni zdrav. Princezinja Alice je vednoboleha. Ko bi ta nemška princezinja ne postala carica, bi se Rusi samo vesili.“

Belligrad. — 20. junija. Kralj Aleksander odpotuje v soboto zjutraj zajedno z Milanom v Niš, kjer ostane Milan, dodim se odpolje kralj se tisti dan, ter pride v torek v Carigrad. Kralj bo v Carigradu gost turškega sultana. Tudi za poslanika v Parizu imenovani Garasani odpotuje v soboto in sicer naravnost v Biarritz h kraljici Nataliji, da posreduje mejo njo in kraljem. Natalija obsoja namreč drž, prevaril in je s posebnim pismom oporozila kralja, naj ne dovoli, da bi se Milan nastanil v Belem gradu, a ker kralj ni slušal njenega sveta, je nehalo z njim občevati.

Ganz sold, bedruckte Fourlards 85 kr. bis II. 8.63 p. Met. — ca. 450 versch. Dispositif, — sowie schwarze, weiße und farbige Seidenstücke von 45 kr. bis II. 11.65 per Meter — platt, gestreift, karriert, gemustert. Damaste etc. ca. 210 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc. porto und zollfrei. Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. **Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hoff.), Zürich.**

Anton Baumann & C°

naznamajo slavnemu občinstvu, da s 1. julijem preložijo svojo prodajalnico sestavljenico v steklentnah

Gospodski ulici št. 7

likoma prodajalnice Steinor. Priporočajo se slavnemu občinstvu tudi v novih prostorih za blagoholno podporo z naročili, katera bodo vselej točno in po zmernih cenah izvrševali.

Spretnega in urnega korespondenta

z lepo pisavo, ki je zmožen slovenščine, nemščine in italijančine vsprejme se takoj pod ugodnimi pogoji.

Oni, ki znajo še kak drugi jezik, imajo prednost.

Pomidob naj se pošiljajo pod „1000“ opravnosti tega lista.

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prebavjanje in slast pospešuje in napenjanje odstranjuje ter milo raztopljalce

domače eroditive

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr. po posti 20 kr. vec. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonito varovanja varstvena znamka. Zaloge skoro v vseh lekarnah Avstro-Ogrske. Tam se tudi dobi:

Praško domače zdravilo

To sredstvo pospešuje prav izborno, kakor svedočijo mnogi skušnje, čiščenje, zrnenje in ločenje ten ter poleg tega tudi blaži bolečine, v skaličnem po 35 kr. in 25 kr. po posti 8 kr. vec. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonito varovanja varstvena znamka.

Glavna zaloge

B. Fragner Praga št. 203-104, Malá strana, „pri černem orlu“.

Kernovo pivo

BELJAK

je bilo pri

mejnarodni konkurenči piva na razstavi živil na Dudaji

meseca maja 1894. leta

z zlato svetinjo

odlikovano.

Zaloga se nahaja na Trbižu

HÔTEL FILAFER

Prva gorenjekoroška parna pivovarna
IVANA KERN-A, BELJAK.

F. A. SARG's SOHN & Cie., Prva in najstariša tovarna stearinovih sveč v Avstro-Ogerski, ustanavil Ad. de MILLI 1837.

e. kr. dvorni zalogalec
SARG-OVE

Vpeljave
izdelovanja
glicerine
v
Avstro-
Ogerski in

Iznajdba
Glycerinwila
itd.
po
F. A. SARGU

Iznajdba
in
vpeljave
HALODONTA

Trideset
prvih
svetinj
in
diplomov
do
1894.

Comptoir: Wien, IV.
Schwindgasse 7.
S V E Č E

Milly mizne, cerkvene, barok-renaissance-, Conus- in votle sveče; Milly-nočne lučice in voščene božljene svečice itd.
Dobé se povzd.

Naša Zaloga je povsed izrecno: SARGOVE MILLY-sveče.

Dobé se povzd.

Teodor Slabanja

srebrar v GORICI Görz ulica
Morelli 17

se preporoča pred duhovščini za napravo cerkevnih posod in orodij iz čistega srebra, alpak in modenem; kot: monštanc, kelihov, itd. id. po najnizjih cen v najnovnejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebuem in pozlatalim.

Da si zamorcej bolj menj premožne cerkev, omislit razne cerkvene stvari, se boste po želji prečastni, n. gospodov narodnikov prav upodbi platičnih popoj stavili - Ilustrirani cenik franko.

Dunajske srečke po 1 krona

Žrebenje že 12. julija

5 glavnih dobitkov po 10.000 kron

Srečke priporoča:

„MEDEIR“, Wechselstuhls-Actien-Gesellschaft Wien, Wollzeile 10.

Cudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega

Neprekosljive zarad čudovitih močij in odstranjanja v kratkem času s priprosto rabo ene žlicočice dvakrat na dan, vsakerto bolezni zeločečno, zlate žlik, omotice, hipochondrije, na jetribih, skadene krv.

Cene ene steklenice 30 kr.

Predaja se v vseh glavnih lekarinah na svetu. Za narocilive in posiljative pa edino v lekarinci

Cristofoletti v Gorici.

Od premnogih zahval priobčujemo tu le dve:

V Št. Štebri na Koroskem, 17 april Z velikim veseljem Vam naznjam, da je moja mati ozdravela, ko je zauzila 2 steki. Vaših slavnosloznih kapljic sv. Antona. Imela je krč v prsih, katerega mnogi zdravniki niso mogli ozdraviti, dokler me srečen slučaj ni opozoril na Vaše čudovito zdravilo. Posljite mi . . . itd. Janez Konečnik.

Malenbergs. Nad 20 let trpel sem na srčni bolezni, dokler nisem začel uživati svojih kapljic sv. Antona. Prosim, da mi zopet posljete . . . itd. Johann Krautitsch.

!! Važno za gospodarstvo in vinarstvo!!!

!! Brzjavka !!

Kmetijski stroji, vinske stiskalnice in orodja iz tovarne Berthold Kraus v Pragi.

Zaloga na ogled: v Gorici na Travniku št. 16. znotraj pri

Frideriku Primas-u & Co

Važno naznanilo!!!

Svojo veliko zalogu
olja iz oliv

priporoča

Enrico qm. Carlo Gortan,
Via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni Pilsen]

Svetovno ime so si pridobili moji
Goldin-prstani

kos samo po 1 gld. 50 kr.

Te prstane od zlatih nití strokovnjaki ne morejo razločevati in so moderno-elegantno napravljeni.

Moji goldin-prstani ostanejo vedno jednak, za kar jaz pismeno 5 let jamčim

Št. 142.
Goldin-prstan
z imitiranim brillantom
gld. 1:50

Št. 112.
Goldin-markizki
prstan s kamonom
gld. 1:50

Št. 67.
Goldin-pečatni prstan
z inam. ametistom
gld. 1:50

Št. 117.
Goldin-porokačni
prstan z kamonom
gld. 1:50

Goldin-porokačni prstan komad gld. 1:20

Za mero prsta zadostuje poslati izrezek papirja.

Ilustrirani ceniki brezplačno in franko.

Alfred Fischer, Dunaj I. Adlergasse 12.

Pošilja se preli povzet ali proti plačilu načrt.

Knjigarna in prodajalnica papirja

J. Pallich v Gorici

priporoča ilustrirane in moderne časopise in knjige vseh vrst. Dalje priporoča vsakih pisalnih in šolskih potrebscev po nizkih cenah.

2 zlati
13 srebrnih
svetlin

19 častnih in
pričutnih diplomi

Kwizde restitucijski fluid

G. in kr. priv. pralna voda za konje.

Cena steklenici 1 gld. 40 kr.

že 30 let v rabi v dvornih konjarnah, v večjih vojskih in zasebnih konjarnah, za okrepovanje konj pred in po večjih delih, pri vrnjenju, pri prenjevanju žil itd. usposobi konja k izrednim uspehom.

Glavna zaloge:
FRANZ JON. KWIZDA,

k. u. k. österr.-ung.
u. königl. rum. Hoflieferant.

Kreisapotheke
Korneuburg bei Wien.

Dobiva se
v vseh
mirodinach
ali
drogerijah
naše države.

"Primorec" izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga **"Soči brezplačno"**; družače stane po pošti ali na dom posiljan za celo leto **50 kr.**; za tuge države več poštni stroški. **"Soča"** z **"Gosp. Listom"** in **"Primorcem"** stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravljanje je v Tržni ulici (Mercato) 12. II.

Primorec

Boj za slovenske šole v Gorici.

Da Slovenci v Gorici dobimo v svojem jeziku ljudske šole, to vedo prav dobro tudi naši nasprotniki; ali mislijo si: „če jih ne moremo zabraniti, vsaj zavlačujmo celo zadvo od leta do leta“.

In res zavlačujejo s skrajno drznostjo že tri leta, a končno bo morebiti vendarle konec naši „križevi poti“.

Na odločen in jasen ukaz z Dunaja je mestni zastop gorški kot prva instance moral izreči; ali hoče ali neče ustanoviti slovensko ljudske šolo v gorškem mestu. Mestni zastop je dejal v torek teden, da neče ugoditi pravni zahtevi gorških Slovencev, toda deželni Šolski svet je imel že v soloto svojo sejo in sklenil, da mora to storiti, ker slovenske ljudske šole v Gorici so potrebne.

Proti sklepu deželnega Šolskega sveta se mestni zastop najbrže pritoži na ministerstvo, a nadejamo se, da ta korak ne bo imel začeljenega uspeha, k večjemu to, da se otvorjenje šole zopet nkoliko zavleče.

Zdaj pa čujte vsemodre razlage, s katerimi mestni zastop utemeljuje svoj korak, ko neče dovoliti slovenske šole v Gorici.

Slovenci v gorškem mestu, pravi poročilo Šolskega odseka, so podali tri prošnje s 359 podpisami staršev ali njihovih namestnikov. — Med tem časom, ko so se vrstile preiskave o podpisih, jih je umrl 7, preselilo se drugam 9, najti jih niso mogli 20; od ostalih 323 staršev, ki so bili poklicani, jih ni prišlo 20. — Od ostalih pa jih je 60 izjavilo, da prošnje niso (!) podpisali, 2 se nista spominjala (!) na podpis, 3 so preklicali podpis (Sram jih budi !), 3 so bili nezakoniti zastopniki otrok (ali otroci so vendar tu in potrebeni pouka !), 5 ni imelo Šolskih otrok v dobi 1888-93, 1 stanuje zunaj mestne meje, 3 so pa se le malo časa v Gorici.

Na tak način se je skrčilo število staršev na 223, ki so imeli 465 otrok (235 dečkov in 230 deklic) v petletni dobi 1888.-93. Od teh jih je hodilo: 182 v „Slogino“ šolo, 138 v c. kr. vadnici, 28 v laške šole, 7 k Ursulinkam, 4 v nemško šulferajnsko šolo, 2 k Šolskim sestrám, 5 (!) v Kronberg, 4 v St. Andrež, itd. itd. — in le 11 jih ni hodilo v nikako šolo.

Uboga statistika, koliko nasilstev je bilo potreba, da so konečno prišli do števila 11, a za te otroke pa ni potrebna slovenska šola na mestne stroške, modrujejo medri mestni očjetje.

Ah ta statistika ni vredna piškovega lešnika! Najprej je treba vedeti, da v Gorici je še veliko Slovencev, ki prošenj niso podpisali, a tudi ti morajo priti v poštev, tudi oni imajo pravico do slovenske šole. Kakó natančna je ta statistika, naj dokazujeta le sledeča slučaja:

Poročilo pravi, da je hodilo v šolo v Kromberg 5 in v St. Andrež 4 takih otrok, ki spadajo pod mesto. A čujte! Samo letos hodi v Kromberg 39 in v St. Andrež 30 slovenskih otrok, za katere bi po zakoni moral skrbeti gorško mesto, a ne okraj goriske okolice.

Dalje pravi poročilo, da gorško mesto izlaja 43.500 gld. za šole. — To je pač skrajno drzna trditve! Ko pišemo te vrstice, nimamo pred očmi uradnih podatkov o stroških za šole, a toliko je gotovo, da niti polovice te svote ne stanejo šole v Gorici.

Dalje pravi poročilo, da v Gorici je 15.181 Italijanov (!) in 3871 (več !) Slovencev, da je torej Gorica po ogromni večini italijansko mesto. Vsled tega bi ne bilo pravljeno, da bi se italijansko prebivalstvo sililo k temu, da bi vzdrževalo slovenske šole — in zato mestni zastop ne privoli v to, da bi se ustanevale slovenske ljudske šole na stroške gorškega mesta.

Nam ne pada niti od daleč na um, da bi pobijali razloge v tem poročilu, kajti njih ničevost je takó očitna, da bi bilo škoda časa in prostora za vsako besedo.

Mi smo uverjeni, da naša pravljena stvar zmaga vkljub se takó strastnemu uporu od strani laške gospode.

Ali zapomnimo si dobro takó strastno nasprotovanje našim pravljnim zahtevam, zapomnimo in zapišimo si v dno sreča, da o svojem času povrnemo — glavnico in obresti.

Goriške novice.

Osebne vesti. — Predsednik višjega deželnega sodišča v Trstu g. Edmund Peck je dobil naslov tajnega svetnika.

Gosp. Richard Zöller, namestnik drž. pravdnika v Gorici, je imenovan deželnega sodišča svetnikom v Rovinju. — Gospod Z. je precej dobro poznal slovenski jezik v govoru in pisavi, vendar je sam priznaval, da ne še toliko, da bi mogel povsem ustrezati opravičenim zahtevam slovenskega prebivalstva. Zato je nezbhodno potrebno, da pride na njegovo mestu slovec, ki bo popolnoma poznal duh našega jezika. — Mlademu gospodu svetniku želimo vse najboljše tam doli ob obalih sinje Adrie.

Volilni shod v Šempasu. — Državni poslanec dr. A. Gregorčič je napovedal volilni shod v Šempasu za nedeljo 24. junija ob 5. uri popoludne na dvorišču g. Mihela Batiča h. štv. 37, v slučaju slabega vremena pa v prostorih ondašnjega „Bralnega društva“ pod isto h. štv., — pri katerem bo poročal o svojem delovanju. Na to bo sledila prosta zabava.

Volilci domačini in sosedje, po mogočnosti tudi oddaljeni, se uljudno vabijo k obilni udeležbi.

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačuje se: za šesterostopno petitvrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbji. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamečne številke se prodajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Zabava bo pristopna tudi nevolilcem.

Ako bo lepo vreme, nadejamo se obilo udeležnikov od vseh strani Vipavske doline. Shoda se udeležita tudi drž. in dež. poslane grof Alfred Coronini in deželní poslanec dr. Rojic.

Porotniki. — Učeraj je začelo prvo letosnje zasedanje goriske porote pri okrožnem sodišču. — Največjo zanimivost doseže to zasedanje z dvema tiskovnima pravdama.

— Jutri bosta sedela na zatožni klopi urednika **"Soča"** in **"Rinnovamento"** in to zaradi takega čina, za kakoršen še ni bil in ne bo tožen noben urednik. Kaj so lahonski listi pisarili o nas Slovencih povodom zloglasnega „napada“ na solkanski cesti, je znano. Slikali so nas kot divjake z živinsko hravo in nagonom in obkladali nas z vsemi mogočimi psovki. — A kaj sta storila na to **"Soča"** in **"Rinnovamento"**? Branda sta postenje slovenskega naroda pred slepimi izbruhi take strasti! — Med drugim sta prijavila govore in, ki ste bili v Gorici in okolici povsod razširjeni, in pozivala oblasti, naj preiskujejo, kaj je resnice na njih. Imela nista niti najmanjšega namena, dotikati se osebne časti ene ali druge ebe, marveč pred očmi sta imela le potrebo, da — resnica mora priti na dan. In zaradi prijavljanja splošno razširjene govorice, osmelil se je vodja okrajne bolniške blagajne Leopold Travanc, da toži oba urednika.

Kakó pravda konča, bomo natančno poročali. Toliko je pa gotovo, da pri tej obravnavi pride na dan marsikaj, kar tožniku ne bo ljubo, ker osvetli nekoliko tisti zloglasni — „napad“.

Prihodnji torek pa začne obravnavo vsled obtožbe viteza Tonklija proti **"Societu"** uredniku vsled znane zadeve v deželnem zboru o **"Slogini"** prošnji za obrtno-nadaljevalno šolo. Vsi deželni poslanci nastopajo kot priče. — To bo zanimiva pravda, pri kateri pridejo na dan politični grehi zadnjih 25 let. t. j. od 1. 1869. — Cela obravnavna izide v posebni knjigi, ki bo za vse Slovence najboljše zrealo o tem, kakó se ne sme politizovati in zastopati naroda. — Ta obravnavna utegne trajati več dnij.

"Legă Nazonale" bo imela svojo glavno skupščino 1. in ne 10. julija, kakor je bilo poprej po pomoti sporočeno. — Samo pazi naj se iz raznih krajev došla gospoda, da ne bo mislila, da je na laški zemlji in da lahko počenja, kar se ji bo ljubilo.

Svilodni trg je v Gorici že pričel. Kapčija je slaba, takó slaba, da slabše si ni mogoče misliti. Svilodi se prodajajo kilo po 80 kr. do 1 gld. 20 kr.

Nemška veselica v Panovcu je dala čistega dobička 352 gld. 16 kr. — Koliko slovenskih novcev je v tej svoti, seveda ni povedano. **"Hudobni"** jeziki govoré pa marsikaj, kar je za zdaj najbolje, da zamolčimo.

Nesreča. — V podgorski papirnici se je nekemu delavcu vneja obleka pri peči: opekel se je takó, da so ga morali prenesti v gorisko bolnico. — V Potoku pri Ročinju in v Otoku pri Orehovaljih so imeli 12. in 13. t. m. požar, ki je naredil v vsakem kraju za 400 gld. škode.

Volilni shod v Dornbergu je napovedal držni poslanec dr. A. Gregorčič, pri katerem bo poročal o svojem delovanju. Udeležita se ga tudi državni in deželní poslanec grof Alfred Coronini ter deželní poslanec dr. Al. Rojic. Shod bo v praznik sv. Petra in Pavla 29. junija ob 4. uri popoludne v občinski pisarni. Volileci, domačini in oddajeni, se ujedno vabijo k obilni udeležbi. Imeli bodo priliko, razgovarjati se o raznih zadevah ter razodeli svoje želje. — Po shodu bo prosta zabava na dvorišču g. Andreja Šinigoja, ki bo dostopna tudi njim, ki se ne udeležijo volilnega shoda.

Novi župan gorški. — Naši gorški italienissimi so pričakovali, da dr. Venuti, ko bo v staršinstvu izvoljen za župana, izpusti iz sebe eno listih priljubljenih „governanc“, kakoršne so bili navajeni pogosto slišati iz njegovih ust. — Ali varali so se! Dr. Venuti je v svojem govoru povdarjal zvestobo do presvi cesarja, vdanost do sv. vere in mir z vsemi narodi. Tako govorjenje je poslušalce na galeriji iznenadilo, da so se začnjeno pogledovali, češ, kaj pa to pomeni? — Da, to govorjenje je imelo svoj uzrok, namen in pomen! — Učerajski „Corriere“ je naznani, da dr. Venuti je baje že potrjen za župana gorškega mesta, dr. Maurovich je pa za „flasterček“ na skelečo rano dobil vitežki red in krizec železne krone III. vrste. — Nič bi ne pretiravali, ako bi sodili, da je uprav omenjeni govor dr. V. pomagal k temu, da utegne res biti potrjen za župana. — Bomo videli, kakó bo potem dejanski izvrševal razviti program. — S takimi sklepi pa, kakoršen je oni, da se Slovencem v Gorici ne smejo ustanoviti slovenske šole, se je dr. V. že izneveril tretji točki svojega programa. V ostalem pa: Chi vivrà — vedrà!

Sv. Alojzij se je učeraj praznoval v učnih zavodih z navadnimi slavnostimi. — Gorški kapitelj je dan poprej častital prevz. gospodu knezu in nadškofu dr. Alojziju Zornu k Njegovemu godu. — Prevzvišeni knez in nadškof pojde v soboto v Trst, da v nedeljo v tržaški prvostolnici posveti novega krškega škofa premil g. mons Sterka.

Iz Podgore smo prejeli že tri dopise zaradi bodočega šolskega poslopja. Dopisniki dokazujojo, da poslepje bi se moralno zidati bolj proti dolenjem koncu vasi, ker drugače bi imeli otroci od železnice predaleč. — Iz dopisov razvidimo, da tu treba treznegra prevdarksa, predno se merodajna oblast končno odloči.

Pod Batujami se je obesil 38-letni kovač Alojzij Makuc iz Podgore. Preden je storil žalostin čin, spisal je list s svinčnikom, v kojem se poslavljajo od žene in očeta. Kot uzrok samomora navede, da so ga hoteli (kdó, ne pove) po nedolžnem pripraviti v veliko sramoto. (Ker je spisal list italijanski, zdi se, da je bil najbrže odpadnik naroda).

Nesreča. Iz Sežane: 18-letni Franc Griljanec v Saležu je streljal neki čok; ko je prišgal, ni hotelo početi. Približal se je, da bi videl, kaj je temu uzrok, a med tem je strel počil in Griljanca hudo poškodoval na

več mestih; tudi desno okó je izgubljeno. — Prenešli so ga v tržaško bolnico.

Ostala Slovenija.

„Edinost“ od torka (zjutraj) je bila zaplenjena zaradi govora poslanca Spinčiča, kateri je imel pri zadnjem občnem zboru političkega društva v Trstu.

Politično društvo „Edinost“ je imelo v nedeljo teden svoj redni letni občni zbor, ki je bil eden najlepših, kar jih je doslej bilo. Govorila sta tudi poslanca Nabergoj in Spinčič. Ker dnevnega reda ni bilo mogoče dovršiti, bo v nedeljo teden izredni občni zbor.

Tržaška posojilnica in branilnica je letos prekoračila že 100.000 gld. prometa. Ako bo delovala takó do konca leta, bo prometa nad 200.000 gld. To je vesela novica iz Trsta!

Kmetijska in vrtinarska družba za Trst in okolico je imela v nedeljo svoj ustanovni občni zbor, ki se je prav dobro obnesel. Predsednikom je bil izvoljen gosp. Ivan Gorin, deželní poslanec na Općinah. — Naj bi se tržaški Slovenci krepko oklenili prekoristnega društva!

Istrski lahi norijo. — Lasko politično društvo za Istro je pri svojem glavnem občnem zboru sklenilo, da v deželnem zboru se ne sme govoriti v drugem jeziku nego v laškem. — Slovenskim poslancem bodo morali torej zatakniti usta. Če to niso norosti, kaj pa??

Na Općinah pri Trstu se je otvorila 20. t. m. telefonska postaja, ki ima zvezo z mestno osrednjo postajo.

Tržaški „Mattino“, ki za dobro plačilo tudi vlasti služi, je priobčil iz Postojne (?) dopis, kateremu bi se Slovenci morali na glas krohotati, ako bi ne bil peklensko zloben in nesramen. Piše namreč med drugim, da v Postojini so Nemci tisti živelj, ki je civilizovan in vzgojen, kajti naroda slovenskega, ki bi bil vzgojen in bi imel kulturo, takega naroda ni in tudi biti ne more. — Takó pisari poluradni list! Pa hočejo, naj bomo Slovenci mirni in krotki!

Izlet v Devin. — V nedeljo so tržaški Slovenci priredili krasen izlet v Devin s parnikom. Udeležba je bila prav velika. Zabava v Devinu je bila krasna, v popolno zadovoljnost vseh udeležnikov in Devincev. — Zar, da v Devinu ni železniške postaje, da bi bilo mogoče tudi iz Gorice priti tukaj hitro in po ceni. Vožnja s konji je predraga in predolga. Zato se je bilo oglasilo premalo udeležnikov, da bi došla tudi iz Gorice večja narodna družba. Vrhу tega smo imeli tu izlet v St. Ferjan.

Nepotrjen zakon. — Presv. cesar ni potrdil zakona o obdačenju pijač, kateri je v zadnjem zasedanju sklenil mestni zastop tržaški. — Tudi šolski zakon ne bo potrjen. — Prav takó!

Hujskarije. — „Lega Nazionale“ je ustanovila novo laško šolo v čisto hrvaški vasi Ždrenj pri Oprtlju v poreškem okraju. — Česa išče „Lega“ tamkaj? Ali laških in otrok? To je jasno, kam „Lega“ meri s svojimi šolami!

Okrajni šolski nadzorniki za Istro imenovani so: Nadučitelj Nik. Prodomo za

italijanske šole v okraju Rovinj, Pazin in Pulj; vadniški učitelj Franc Orbanič za italijanske šole v okraju Volosko in Koper, za italijanske šole v okraju Poreč kanouik Jan. Pesante v Poreču; vodja navtiške šole v Lussinn Evgen Gelečić za italijanske šole v Iušinskem okraju; glavni učitelj Stefan Kriznič v Kopru za slovanske in slovansko-italijanske šole v Pazinu, Pulju in Poreču, za slovanske šole v okraju koperskem glavni učitelj Josip Kožuh v Kopru, za slovanske šole v okraju Voloska nadučitelj Franc Ursić v Voloski, za slovanske šole v Lošinju vadniški učitelj Pavel Skopinac v Kopru.

V Kopru so se vršili na učiteljsku od 11. do 16. t. m. pismeni zrelostni izpit. Od Slovencev naše dežele so se ga udeležili sledči četrtoletniki: Gorkič Josip iz Gorice, Gruntar Karol iz Kobarida, Kačus Ferdinand iz Boča, Kodrič Artur iz Ajdovščine, Kokole Franc iz Kobarida, Krizman Franc iz Dornberga, Muznik Franc iz Boča, Perko Anton iz Gorice. — Ustni izpit pričen 2. julija.

V Opatiji bo 27. t. m. občni zbor istrske „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Društvo „Narodni Dom“ je v soboto večer nadaljevalo svoj občni zbor (glej poročilo v zadnji številki.) Društvo ima 91.530 gld. imetja. Rodoljubni notar dr. Jernej Zapanc je daroval 1000 gld. Povodom otvoritve se bo vršila velika slavnost v korist „Narodnemu Domu“. — O radodarnih doneskih smo dobili iz Ljubljane (ne od našega navadnega dopisnika) dopis, katerega pa ne priobčimo, ker ne imamo kakih polemike v takó delikatnih zadevah. Toliko na znanje g. dopisniku.

V Mariboru se je osnovalo „Delavsko bralno in pevsko društvo“. Čas je že bil, da so se Slovenci zgamili v tem mestu, ki stoji isto takó na slovenskih tleh, kakor Gorica.

Pevsko društvo „Slavec“ v Ljubljani bo 7. in 8. julija slavilo svojo desetletnico. 7. julija zveter bo slavnostni koncert v gledališču. 8. jul. po zahtvalni sv. maši bo slavnostni obhod po mestu, potem slavnostno zborovanje in ljudska veselica. Pokroviteljice te slavnosti bo rodoljubna gospa Franja dr. Tavčarjeva. — Društvo si je povodom desetletnice omisilo prikladne čepice (kroj črno-gorski z vsto zlato liro) za svoje pevce, katerih je zdaj 70. — Slavnosti se korporativno udeležé sledeča društva: „Ljubljanski Sokol“, „Sloboda“ iz Zagreba, „Sloga“ iz Siska, „Bralno društvo“ iz Kranja, „Bralno društvo“ iz Železnikov, „Pevsko društvo Nabrežina“ in zbor „Glasbene Matice“. Več društev bo zastopanih le po deputacijah. To bo torej zopet sijajan naroden praznik v naši „beli“ Ljubljani.

Dolenjske železnice razvijajo prav živahn oseben in tovoren promet. Izvaja se veliko živine in rjavega premoga.

„Narodni dom“ v Celju je prišel zopet v razgovor v mestnem zastopu, ali zopet so izvolili komisijo, ki naj preiskuje, ali naj se zgradba te palače dovoli ali ne. Nemci hoteli celo reči le zavleči, drugega uspeha itak ne pričakujejo.

„K“ in „b“. — Vlada je zapovedala, da v vseh šolskih knjigah se morate rabiti ti kratici za kromo in vinar vseh jezikov. Oni kratici ste pa nemški in značite „kronen“ in „heller“. — Da bi vsi narodi morali rabiti nemški kratici, to bi ne bilo prav

vično, ker vsak narod ima pravico, da more rabiti svoje izraze in kratice. — Mestni zastop tržaki je v seji 17. t. m. protestoval proti tej vladini naredbi in zahteval, naj se uvedejo take kratice, ki se zlagajo z duhom jezika, to pa za laške kakor za slovenske sole v tržaškem področju. — Upamo, da se oglaše tudi drugi zastopi, zlasti c. kr. okrajski solski sveti.

V Mariboru je umrl znamenit mož, unet Slovenec, vrl pisatelj, stolni dekan in prelat Fr. Kossar. Sijajen pogreb se je vršil 14. t. m.

Z Dunaja do Trsta po vodi. — Ministerstvo je dovolilo ruskemu dvornemu svetniku Uno van Beuningen, bivajočemu na Dunaju, da sme narediti načrte plovbenega kanala od Dunaja do Trsta mimo Braka, Grada in Ljubljane.

V Zagrebu razkrijejo 8. septembra spominek slavnemu pesniku Preradoviču. Izdelal ga je slovenski kipar Ivan Rendić in stane 12.000 gld.

† **Štefan Buzolič.** Dne 10. t. m. je na naglem umrl v Zadru slovenski hrvatski pesnik in pedagog duhovnik Štefan Buzolič v 64. letu. Blizu trideset let je bil najnič ravnatelj moške učiteljske pripravnice in hkrati vodja ž novega učiteljskega seminarija. Razven mnogih pedagoških spisov se je proslavil z zbirko pesmi naslovljenih „Bož, rod i svjetl.“ 1871., s prevodi laških pesnikov: Dante-a Alieira, Ariosta, Giustia, Leopardia, Manzoni, Tommasea in drugih, s prevodi iz francoske (Lamartine), ruske (Lermontov) in nemščine. Tudi v epičnih pesmih se je oddikal. Bil je izoren duhovnik in vnet, pozdravalen rodušljub. Hrvatska je izgubila v njem jednega najboljših svojih sinov. Naj v miru počiva!

Koroške novice. — Huda ura je napravila koncem tujnega tedna na Zgornjem Koroškem, zlasti okrog Spitala, mnogo škode. — „Zidarec“, ki je bil svoje dni jako član celo na španskem dvoru, dosedaj prav ugodno-kate-ter obča dobro lečino. — „Sudmark“ prav vztrajno in z mnogimi naporji „resuje“ ubego nemščino. Z mnogo radostjo poročajo nemški naši listi, da je dala nekemu koroškemu kmelu posojila (?) 250 gld. in podarila (?) neki dekli 10 gld., da se je mogla povrniti na Koroško! No, le tako naprej, potem gotovo oče Mihelj se ni propal!

Kukavljče Jajce. — V „Reichspost“ od srede je nekdo podtaknil obširen dopis o razmersih na Slovenskem, ki je takó podel, da mu ne vemo para. Tam se zatrjuje, da na Slovenskem imamo liberalizem, ki je protikatoliški in protidinastiški. — Taka obrekovanja in grde denunciacije se širijo pod plaščem vere in — krščanske ljubezni. Glejte, gospoda, glejte, da vam kedaj ne bo hudo za kožo, da bo narod terjal od vas oster račun radi takega ostušnega bratomornega boja. Bojuje se odkritosno za sveto stvar, a taka sredstva naj vam bodo tuja, kajti v nebó kličejo za maščevanje. S takimi čini edino le dražite duhove, pospešujete razdor, da o kakem zblížjanju in pomirjenju ne bo mogoče niti govoriti.

Razgled po svetu.

Na Dunaju se je vršil v nedeljo delavski shod, kateri je vladni zastopnik razpustil, vsled česar je nastala velika zmešnjava.

Neki delavec je napadel vladnega zastopnika in ga hotel pobiti. Redar ga je prikel, na kar so delavci redarja napadli in ga pretepli; delavec je med tem usel.

Xa Oggerskem ima nova vlada negotovo stališče, ker magnati hočejo ostati pri svojem prvem sklepu in tudi drugič odkloniti predlog o civilnem zakonu. Vsa pogajanja doslej so bila brez uspeha.

V Pragi je čedalje hujši razpor zaradi javnih napisov. Magistrat je ukazal, da se morajo odstraniti vsi nemški napisi, in zagrozil je z globami tistim hišnim posestnikom, ki bi se temu ukazu ne pokorili. Namestništvo je pa to naredbo razveljavilo.

Presv. cesar je sprejel v ponedeljek namestnika viteza Rinaldinija v avdijenci.

V Bukovini vlada rada stopa Rusinom na prste. Zadnje dni je razpustila v Crnovih društvo rusinskih vseučiliščnikov „Bukovina“.

Anarhisti. — Med delavci v nemških krajih na Češkem se močno širi anarhizem. Iz Liberec brzojavljajo, da so v neki gostilni našli vrečo z 29 kilogrami dinamita.

Sašo v Carlgradu. — Srbski kralj Aleksander, imenovan Sašo, odpotuje jutri v Carlgrad. Govori se, da ima njegovo potovanje empatičen političen pomen. Skusi bodo baje pri turškem sultangu izprositi za makedonske Srbe vse tiste dobrote in koncesije, katere je Stambulov izposloval za makedonske Bolzare. V odsotnosti kraljevi bo Milan na svojo lastno odgovornost „vladal“ v Srbiji. Gorje državni blagajnici!

Italija. — Italijanski listi pišejo sedaj jedino o atentatu na Crispiju in vsi zahtevajo, naj se odločno postopa zoper anarchiste in njihove novine. Crispiju je ta atentat nekako dobro dosegel. Njegova politična pozicija je bila že močno podkopana, položaj njegovega ministerstva je bil obupen, v parlamentu ni bil z njim nikoli zadovoljen, skratka Crisp je bil zgnubljen. Atentat ga je rešil iz tega kritičnega položaja, oživil je stare spomine in pozabljenje simpatije in vse skupe lahko upliva, da se zbornica naposled res uda in vzprejne finančne predloge.

Ministerska kriza v Španski. — Parlament in vsa dežela nasprotuje z vso odločnostjo trgovinski pogodbi z Nemčijo, ker bi bila ta pogodba Španski samo v skodo. Vlada se pa zanjo poteguje in ministerski predsednik Sagasta je izjavil v poslanski zbornici, da odstopi vlada, če se ne vzprejme trgovinska pogodba. Verjetno pač ni, da bi se zbornica učala, prav lahko mogoče pa je, da naroči kraljica Sagasta, naj sestavi novo ministerstvo, v katerem slučaj bi se potem poslanska zbornica razpustila.

Oproščene žrtve Stambulova. — Nova bolgarska vlada je pomilostila 15. po krivici obsojenih urednikov in je iz zapora izpustila 61 oseb, katere so bile dejane v zapor zaradi agitacij zoper Stambulova, a nikdar postavljene pred sodišče. Nekatere teh oseb so bile zaplete že po več let. To kaže, kako je ravnal Stambulov. In takega človeka je Avstrija na vso moč podpirala.

RAZNOTEROSTI.

Zopet nesreča v rudniku. — V premogovnikih grofa Ivana Latisch v Karvinu na Šlezkem so se po noči 14. t. m. na več mestih užgali plini. Nesreča je strašna, kajti 232 oseb je našlo v jamah žalostno smrt.

Presv. cesar je podaril 5000 gld. za poskodovanje po toči na Dunaju in v okolici.

Ruska gledališča. — V minuli gledališki sezoni se je igralo na Ruskem v 127 gledališčih. Opero je imelo 6 gledališč, ope- reto 24, v ostalih 97 pa se je gojila drama, komedija in vaudeville. Stalne ravnatelje je imelo 44 gledališč, 83 družb pa je igralo na skupno delitev dohodkov. Osobja pri vseh gledališčih je bilo 6500. Povprečni dohodek za sezono znaša za jedno gledališče 25000 rubljev.

Proti gospé Crispiji. — Nemški listi poročajo, da so nekateri mladeniči insultirali v Neapolji soprogo ministerskega predsednika Crispija ter metali kamenje za njega. Mej redarji in napadaleci se je vnel boj in se je streljalo z revolverjev. Policia ni mogla ničesar proti množici, ki je narasla na dve-tisoč glav. Dve kompaniji vojakov sta prisli redarjem na pomoč, ki so odvedli 14 osob v zapor.

Tatyne na Italijanskih železnicah niso nič novega. Kovčki kaj radi bleže na kaki postaji in ko jih dobē potovaleci zopet v roke, mnogokrat manjkajo dragocenosti, ne da bi se na kovčagu poznalo, da je bil odprt. Železniška uprava ne prevzema odgovornosti za take tatyne in svaci celo sama, naj se dragocenosti ne devljejo v take kovčuge, nego naj jih potniki imajo raje sabo v priročni prtljagi, katero vzemo v vozove.

Tega ne bo peka nobena. — Spinelli, slavni italijanski skladatelj, je ponudil nekega dne založniku Pigme v Milenu pesem za soprano. Pigme, prebravši prve vrstice, mut reče: „Prijatelj, to ni zame, niti jedna dama, na svetu ne bode peka tega“. S temi besedami je vrnil skladbo presenečenemu skladatelju. Pesem se je začela z besedami: „Ko sem se mlada, lepa bila...“

Velikanske povodnje so nastale vsled neprestanega dežja v Galiciji, v Šleziji, na Moravskem in v severnem delu Oggerske. Mnogo vasij je v nevarnosti; škoda je ogromna.

Kuga. — V Honkongu na Kitajskem je nestla kuga, ki je v 40 dneh pobrala že okoli 2000 ljudij.

Za obsojene Rumune. Po vsem Rumunskem se nabirajo doneski, da se izplačajo troski pravde o memorandumu. List „Independence Roumaine“ v Bukurestu je dozdaj nabral nad 12 000 frankov. Nabrale se bodo torej ogromne vsote.

Gospodarske novice.

Iz Stare Moldave (južno Oggersko): „Prepotujec križema Oggersko, opazil sem v tem letu v starih letih najlepše žito. Povsed mnogo slame in težko, dolgo klasje, katero je začelo zoreti, le žal, da je vreme v zadnjem času premokro in premrzlo. — Svilarstvo se je tudi silno razširilo in se leto za letom enakomerno razteza na vse strani. — Danes goje sviloprejke od Orsove na rumunski meji do Odenburga. — V letu 1882. je ogerska vlada razdelila po vsem Oggerskem 92 kilogramov svilodnega semena in v letu 1894. nič manj nego 1248 kg. to bi bilo 45.920 unc po 25 gramov. Vlada je svilogostvo monopolizovala. Letos se plačujejo mesički po 1 forint kilogram. Pomisliti pa je treba, da kmet dobi zastonj seme in listje.

— Vsi uradniki so večinoma upokojeni častniki. — Ker je treba za vsa dela mnogo stanovanj, zato se gradijo vsako leto po važnejših krajih velikanska poslopja. — Pridelek prodaja se večinoma v inozemstvu. Š. —

Ravnanje z bodečim grozdjičem po trgovci. — Ni bolj hvaležnega jagodnega sadja, nego je bodeče grozdjičje (agras), kajti redko je leto, da ni drevesce polno. Kolikor bolj pa oskrbuješ rastlino, tem lepsi in okusnejši rodil sad, zlasti ako mu poleti dobro strežeš. Ob tem času mu odstrani vse poganjke iz korenin in prilivaj mu ob prehudi suši. Okoli drevesca naspi poleti drobnega gnoja, kateri varuje zemljo, da se premočeno ne usuši, ter stori, da drevesce prihodnje leto zopet dobro rodil.

Orehovega drevja ne obrezuj nikdar po zimi, dokler se je bati hudega mraza, ampak šele tedaj, kadar postaja toplejše, torej na spomlad. Obrežeš pa ga lahko tudi jeseni, n. pr. meseca septembra, a vsekakor toliko zgodaj, da se morejo rane še nekoliko zaceliti.

Kako je ravnati z vimenom? — Vime in sese naj se pred molzo očistijo, najprej suhi, potem pa z mokro cunjo in naposlед zopet posuše. Če bi se vime pustilo moko, začela bi pokati koža.

Izvrstna prst za gnojne in gorke grede je tista, katere nabereš po travnikih in pašnikih po krtinah. Naberis jo pa jeseni, deni jo na kup ter jo večkrat premeči. Ako je zelo mastna, moraš jo seveda s peskom pomesati. Tudi cveticam v cvetličnik se kaj dobro prilega.

Plesnivo vino. — Plesnivost vina je laže preprečiti nego odpraviti, kajti gledati je le na snažno in zdravo posodo, pa vino ne bo nikdar plesnivo. Če pa dobri vino nekoliko okusa po plesnobi, izgubi ga s časom, ako se precej preteči v zdravo in nekoliko zavezplano posodo. Zato se pa takemu vnu pomaga, če ga denemo na sveže tropine, da vnovič kipi. — Če je pa plesnivost že zelo močna, težko jo je popolnoma odpraviti iz vina, saj ostane še kisu in žganju, ki se na redita iz takega vina. Plesnovo izpravljajo iz vina tudi z mešanjem z olivnim oljem ali z zdrobljenim ogljem, kar pa oboje malo pomaga.

Strnišena detelja. — Lepo strnišeno deteljo jeseni ali pokosimo ali pa jo popasemo. Le puščati je ni treba, da bi nam čez zimo pod snegom segnila. Ali naj deteljo pokosimo ali popasemo, razvidimo iz deteljne rasti in iz kakovosti zemlje. Skoraj se bolj priporoča, da jo popasemo. Pri tem nam je seveda gledati na to, da ne pasemo po njej do zime, ker bi bilo deteljske sicer preveč golo in bi mladi detelji utegnil škodovati mraz. Le na rahli zemlji kaže deteljo pokositi, ker bi je sicer pasoča se živila preveč izrovala. Koder strnišena detelja slabo uspeva, je prav, če jo jeseni pognojimo. („Rodoljub“).

Po čem se spoznajo stare gosi in race. — Stare gosi imajo drapave noge, močne peroti, debele, močne in neupogljive kljune, trda peresa in trdo kožo. Mlajše gosi imajo mehko kožo pod perutmi in na perutnih koncih. Po istih znamenjih se razločujejo tudi stare race od mladih, le te posebnost imajo mlade race, da imajo v primeri z velikostjo glave daljši kljun nego stare. („Kmetovalec“).

Nekaj o drevji po travnikih. — Drevje, ki raste po travnikih, se mora vedno za meter na okli obdati z ograjo. Mladim

drevesom, ki svojih vlaknatih korenin niso še pognala izven kolobarja, delo bo prav dobro, ako se ta kolobar prekoplje ter se iz njega odstrani trava in druge rastline, kajti potem bode vlažnost laže dohajala do njih.

Pa tudi starejšemu, posebno pa sadnemu drevju tako okopavanje jako prija. Izvrši naj se pa v jeseni. V tem času se namreč z okopavanjem okoli dreves uniči premnogo mrčesov in ličink, ki bi radi tu prezimili. Iz tega namena je dobro okopavati tudi ona drevesa, ki rastejo na polju. Taki kolobarji imajo pa za drevesa na travnikih še neki drug važen pomen. Znano je, da se pri košnji drevesa prav pogosto poskodujejo s koso, in večkrat se je primerilo, da so prav lepa drevesca kar hipoma nehalo rasti ter začela hirati, ne da bi bil znan kak poseben vzrok temu nedostatku. Ko pa so tako drevje pri teh natančneje preiskali, zapazili so več po kosi prizadetih vodoravnih in poščavnih zasek. Ker so pa take rane težko in večkrat tudi sploh neozdravne, ravnajo naj se naši čitalci po zgornj navedenem navodilu.

Plesniv kruh in domače živali. — Navadno se plesniv kruh porablja za krmo domači perutnini. To je pa velika napaka, ki se mnogokrat prav hudo načneje. Kruh je sicer našim domačim živalim prav dober živež, ako jim ga dajemo v zmernih deležih, plesniv kruh pa, v katerem so celo strupene snovi, je domačim živalim nevaren. Živali, katere so povziale tak kruh, začne večkrat klati ter se jim napno zadnji telesni deli in blato ne gre več redno od njih. Posledice tem nedostatkom je vnetje črev, prisad in slednji tudi snut. Posebno neugoden in škodljiv je plesniv kruh breji živimi. Isto tako, kakor plesniv kruh, škodljive so živali tudi oljene tropine, ki provzročijo umetje želodeca in črev. Skrbeti moramo torej za to, da plesnoba na kruhu ne bude škodljiva. To pa dosežemo, ako plesniv kruh skuhamo, predno ga damo živalim. Na ta način se namreč uničijo glivice, ki provzročujejo plesnobo, in potem ni več škodljiv.

Krompirjevec kot krma. — Krompirjevca, posebno če je še v cvetji in nima še nezrelega sadu, ni nič kaj varno pokladati živini; kajti tak krompirjevec prav 'rad provzroča bodenje (Flanje, količ) in smradljivo ljavico. Isto tako je zdravju nevaren umazan, na pol gnil ali vel krompirjevec. Krave, katere so se preobjedle zelenega krompirjevca, začno se večkrat močno tresti, poleti se jih večkrat tudi besnost, omrtvica in napetost. Prigodilo se je, da so od devetih goved, ki so jedla blaten krompirjevec, obolele 4 krave in 4 biki za omrvico, ena krava je pa celo erknila. Pott pravi, da se slabí učinek krompirjevca, ako se mu pri okisanji (v tem slučaju mora krompirjevec biti seveda popolnoma zdrav) primešajo še druge krmilne snovi, sicer zmanjša, da pa mora biti teh snovi najmanj tretjina vse zmesi. Sploh se mora pa tudi pri pokladanju take zmesi kako previdno postopati.

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.
Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupi, ima svoje prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gospoško ulico. Usnje in podplatne vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

drevesom, ki svojih vlaknatih korenin niso še pognala izven kolobarja, delo bo prav dobro, ako se ta kolobar prekoplje ter se iz njega odstrani trava in druge rastline, kajti potem bode vlažnost laže dohajala do njih.

Pa tudi starejšemu, posebno pa sadnemu drevju tako okopavanje jako prija. Izvrši naj se pa v jeseni. V tem času se namreč z okopavanjem okoli dreves uniči premnogo mrčesov in ličink, ki bi radi tu prezimili. Iz tega namena je dobro okopavati tudi ona drevesa, ki rastejo na polju. Taki kolobarji imajo pa za drevesa na travnikih še neki drug važen pomen. Znano je, da se pri košnji drevesa prav pogosto poskodujejo s koso, in večkrat se je primerilo, da so prav lepa drevesca kar hipoma nehalo rasti ter začela hirati, ne da bi bil znan kak poseben vzrok temu nedostatku. Ko pa so tako drevje pri teh natančneje preiskali, zapazili so več po kosi prizadetih vodoravnih in poščavnih zasek. Ker so pa take rane težko in večkrat tudi sploh neozdravne, ravnajo naj se naši čitalci po zgornj navedenem navodilu.

Plesniv kruh in domače živali. — Navadno se plesniv kruh porablja za krmo domači perutnini. To je pa velika napaka, ki se mnogokrat prav hudo načneje. Kruh je sicer našim domačim živalim prav dober živež, ako jim ga dajemo v zmernih deležih, plesniv kruh pa, v katerem so celo strupene snovi, je domačim živalim nevaren. Živali, katere so povziale tak kruh, začne večkrat klati ter se jim napno zadnji telesni deli in blato ne gre več redno od njih. Posledice tem nedostatkom je vnetje črev, prisad in slednji tudi snut. Posebno neugoden in škodljiv je plesniv kruh breji živimi. Isto tako, kakor plesniv kruh, škodljive so živali tudi oljene tropine, ki provzročijo umetje želodeca in črev. Skrbeti moramo torej za to, da plesnoba na kruhu ne bude škodljiva. To pa dosežemo, ako plesniv kruh skuhamo, predno ga damo živalim. Na ta način se namreč uničijo glivice, ki provzročujejo plesnobo, in potem ni več škodljiv.

Krompirjevec kot krma. — Krompirjevca, posebno če je še v cvetji in nima še nezrelega sadu, ni nič kaj varno pokladati živini; kajti tak krompirjevec prav 'rad provzroča bodenje (Flanje, količ) in smradljivo ljavico. Isto tako je zdravju nevaren umazan, na pol gnil ali vel krompirjevec. Krave, katere so se preobjedle zelenega krompirjevca, začno se večkrat močno tresti, poleti se jih večkrat tudi besnost, omrtvica in napetost. Prigodilo se je, da so od devetih goved, ki so jedla blaten krompirjevec, obolele 4 krave in 4 biki za omrvico, ena krava je pa celo erknila. Pott pravi, da se slabí učinek krompirjevca, ako se mu pri okisanji (v tem slučaju mora krompirjevec biti seveda popolnoma zdrav) primešajo še druge krmilne snovi, sicer zmanjša, da pa mora biti teh snovi najmanj tretjina vse zmesi. Sploh se mora pa tudi pri pokladanju take zmesi kako previdno postopati.

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.
Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupi, ima svoje prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gospoško ulico. Usnje in podplatne vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

Naznanilo.

Dovoljujem si naznanjati, da sem z dnem 7. junija t.l. otvoril svojo notarsko pisarno v Tolminu.

Dr. Ignac Kotnik
c. k. notar

Franc Bensa

v ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, splošna orodja in potrebnost za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvo priporoča za občinsko obisk.

Karol Drašček Št. 4 v Gorici

Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupi p. Miren in zaloga usnja v Gorici Bastel št. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Sretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Ivan Drufa

na Travniku, ima bogato zalogovo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebnost za čevljarje. Prodaja na dobro in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Ala Colombia“ za veliko vojašnico na desniem voglu v ulici Morelli, toči domaća vina in ima domaća kuhanje. Gene prav zmorne.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici št. 4, se priporoča Slovencem v mestu in okolici za blagohotna narodila.

Ivan Kavčič

čevljec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, mroke, soli in otrobg.

Ivan Dekleva

čevljec z vinom v Gorici ima v svojih zalognicah vedno na izbiro vsakovrstna domaća vina bela in crna istrijanska ter bela talijanska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra usnja in naravna vina.

Spominjajte se o

vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Anton Koren

trgovec v Gospoški ulici, prodaja raznega lončarstva, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada, kipa v okna, reže in napravja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birsa

gostilničar pri veliki cerkvi (Ulice Garavogna št. 4) priporoča sl. občinstvu izberna domaća vina, vedno dobra usnja pivo, domaća kuhanje, postrežba tečna.

Ivan Pečenko

čevljec z vinom na debelo v Vrini ulici št. 8, (poleg Ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah prstna bela in crna vina, in sicer: vipsavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno prestrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pismarsko rabo kot: papir, peresa, svindnike, knjizice, knjige za upisovanje, itd. Pisarke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo se posebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojč v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblik. Dalje: srajce, spodne hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vso opravo, žlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po narocilih izdeluje točno in po nizki ceni.